

ادبیات عمومی - کنکور سراسری ۹۱

نگارش پاسخ: زهرا تقی‌زاده

گزینه ۴

شعشه: پراکنده شدن نور / سماط: سفره / مصف: میدان جنگ، محل صف بستن / معهود: عهده‌شده، شناخته شده، معمول / خدعه: مکیدت، مکر / موحش: ترسناک، وحشت‌آور
توضیح نکته‌ی درسی:
«مصاف» جمع «مصف» به معنای «میدان‌های جنگ» است.

(ادبیات فارسی (۲)، فهرست واژگان، صفحه‌ی ۶۶)

گزینه ۲

بحل کردن: حلال کردن / هیون: اسب و شتر بزرگ / صولت: شدت و تندى
توضیح نکته‌ی درسی:
هلیدن: رها کردن؛ بهل: بگذار، رها کن

(ادبیات فارسی (۳) و ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، ترکیبی)

گزینه ۴

هم‌سنگ: برابر
سایر واژگان درست معنا شده‌اند.

(ادبیات فارسی (۳) و ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، ترکیبی)

گزینه ۱

ظلال ← درست ← ضلال (گمراهی).

(ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، صفحه‌ی ۹)

گزینه ۱

ذلت ← درست ← زلت (گناه و لغزش)
توضیح نکته‌ی درسی:
«ذلت» به معنای «خواری» است.

(زبان فارسی (۳)، صفحه‌ی ۴۱)

گزینه ۳

محمدحسن‌خان صنیع‌الدوله معروف به اعتمادالسلطنه است؛ وی دارای تألیفات متعددی است که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به «مرآةالبلدان، مطلع الشمس، خیرات‌الحسان، المآثر و الآثار و منتظم ناصری» اشاره کرد.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «بیعت با بیداری» اثر طاهره صفارزاده است.
گزینه‌های ۱ و ۴: «حقة‌الآخوان» اثر کمال‌الدین عبدالرزاق کاشانی، نویسنده‌ی قرن دهم است.
گزینه‌های ۲ و ۴: «نصاب الصبیان» اثر ابونصر فراهی است.

(ادبیات فارسی (۲)، صفحه‌های ۱۲۷، ۱۵۱ و بخش اعلام)

گزینه ۳

شب چراغ و چشم‌های من خسته: جمال میرصادقی
حق‌الیقین و گلشن‌راز: شیخ‌محمود شبستری
سفر در مه و خانه‌ام ابری است: تقی پورنامداریان
لمعات و عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی است

(ادبیات فارسی (۳)، بخش اعلام)

گزینه ۳

چهارمقاله: تعلیم و تربیت / اسرارالتوحید: شرح حال / سفیر سیمرغ: سفرنامه / مرصادالعباد، عرفان

(ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، ترکیبی)

گزینه ۲

بیت «ب»: لف و نشر
«سودای نیاز من، پیدا و ناز تو، نهان است.»
لف ۱ نشر ۱ لف ۲ نشر ۲
بیت «د»: حسن تعلیل دارد و شاعر علت این که روی معشوق خود را به همه نشان می‌دهد، در این دانسته که معشوق قلبی حاجات اوست.
بیت «ج»: ایهام ← روان: جاری، روح و جان
بیت «الف»: تشبیه مرجع: ترجیح لب خندان یار بر غنچه

(آرایه‌های ادبی، ترکیبی)

گزینه ۱

چو گل: تشبیه
این باغ: استعاره و مجاز با علاقه‌ی شباهت از دنیا و یا مکانی خاص
راه به جایی بردن: کنایه از به مقصد رسیدن و دستیابی به هدفی

(آرایه‌های ادبی، ترکیبی)

گزینه ۳

بیت «ه»: در این بیت، مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است و می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد یا بین آن دو علامت = گذاشت، بنابراین بیت دارای اسلوب معادله است.
بیت «ج»: استعاره: این صدف: لب دیوانه / گوهر یک‌دانه: حرف صدق
بیت «د»: بی‌صدا بودن آب عمر و آواز به گوش رسیدن از آن، پارادوکس است.

بیت «الف»: دانه‌ی خال: تشبیه بلیغ اضافی
بیت «ب»: دیوان (به معنای کتاب شعر) و دیوان (به معنای دیوها ≠ پریان): جناس تام

(آرایه‌های ادبی، ترکیبی)

گزینه ۴

ادبیات پایداری چهره‌ی انسانی عامی دارد: سه‌جزیی گذرا به مفعول
در هیچ قالب ملی یا چارچوب اجتماعی خاص نمی‌گنجد: سه‌جزیی گذرا به متمم
شعر و داستان مقاومت، مرزهای قومی را می‌شکافد: سه‌جزیی گذرا به مفعول
مخاطب آن ژرفای وجدان عام بشری است: سه‌جزیی گذرا به مسند

(پایان فارسی (۳)، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۰. گزینه‌ی «۴»

معنای آیه‌ی ۹ سوره‌ی حشر چنین است: «و آنان را هرچند خود نیازمند باشند، بر خود برمی‌گزینند» که بیت گزینه‌ی «۴» نیز همین مفهوم؛ یعنی «ترجیح دیگران بر خود و ایشار حتی در حالت فقر و نداری» را بیان می‌کند.

(ادبیات فارسی (۲)، صفحه‌ی ۸۹)

۲۱. گزینه‌ی «۱»

در ابیات گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴»، اسفندیار به طرق مختلف در حال تحقیر و تمسخر رستم است. اما در بیت این گزینه، واژه یا عبارتی که بر تحقیر و تمسخر دلالت داشته باشد، یافت نمی‌شود.

(ادبیات فارسی (۳)، صفحه‌ی ۱۶)

۲۲. گزینه‌ی «۳»

ابیات این گزینه با هم تناسب ندارند؛ اولی، درباره‌ی «زندگی جاوید یافتن پس از مرگ ظاهری و مادی» و دومی در «نکوهش دورنگی و نفاق» است. تشریح گزینه‌های دیگر:

هر دو بیت گزینه‌ی «۱» درباره‌ی «نگاه داشتن شأن خود و مناعت طبع داشتن» است.

هر دو بیت گزینه‌ی «۲» درباره‌ی «لزوم سخن گفتن برای شناخته شدن جوهر انسان» است.

هر دو بیت گزینه‌ی «۴» در «ذمّ دنیا و توصیه به عدم دلبستگی به آن و نیز تأکید بر مهیا ساختن خود جهت عزیمت به جهان باقی» است.

(ادبیات فارسی (۲) و (۳)، ترکیبی)

۲۳. گزینه‌ی «۴»

شاعر در بیت مورد سؤال و بیت این گزینه می‌گوید: من در شرایطی قرار داشتم که ناچار از ارتکاب گناه بودم و این را بر من خورده مگیر. یعنی اختیار در دست من نبود و جبر زمانه و شرایط مرا وادار به ارتکاب آن کرد.

(ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، صفحه‌ی ۱۳۴)

۲۴. گزینه‌ی «۲»

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» شاعر بر این مفهوم تأکید دارد که «ارزشمندی»، در کثرت و فراوانی (مانند گزینه‌ی «۱») و یا در صرف داشتن یک ویژگی خاص (مثل درخشندگی در بیت گزینه‌ی «۴») نیست بلکه ارزش اصلی، در نیکو بودن، مفید بودن و به قاعده بودن است.

از نظر مفهوم؛ مشابه بیت: «حذر کن ز نادان ده مرده گوی / چو دانا یکی گوی و پرورده گوی»

بیت گزینه‌ی «۲» به تحمل دشواری‌ها برای رسیدن به مقصود اشاره دارد.

(ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، صفحه‌ی ۷۴)

۲۵. گزینه‌ی «۳»

بیت مورد سؤال و بیت این گزینه، هر دو، توانایی چشم در نگرستن و علت بینایی را ناشی و برخاسته از نگرستن به محبوب و نظر در زیبایی‌های آفرینش خداوند دانسته‌اند.

(ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی، صفحه‌ی ۱۴۹)

۱۳.

گزینه‌ی «۱»

منت چه وصف بگویم، تو خود (وصف) در آینه بین: حذف «وصف» به قرینه‌ی لفظی صورت گرفته است. در سایر گزینه‌ها، فعل جملات به قرینه‌ی معنوی حذف شده است.

(پایان فارسی (۳)، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۱۴. گزینه‌ی «۳»

روز رویش چو برانداخت نقاب شب زلف

نهاد	فعل	مفعول
------	-----	-------

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: خون من و جمله‌ی عالم: مفعول مقدم

گزینه‌ی «۲»: جان: مفعول مقدم

گزینه‌ی «۴»: درد دل دوستان: مفعول مقدم

(پایان فارسی (۳)، صفحه‌ی ۱۱۹)

۱۵. گزینه‌ی «۲»

مشتق: نویسنده، شورشی، همسر، بیانگر، واقعیت، اجتماعی، هنرمندانه (۷)
مرکب: دستگیر (یک)

مشتق - مرکب: عدالت‌خواهی، خودکامه، گیرودار (۳)

(پایان فارسی (۳)، صفحه‌ی ۷۵)

۱۶. گزینه‌ی «۴»

«را» در این گزینه نشانه‌ی مفعول است. (نفس رعنا چو سرکش ستور، دوان «تو را» تا به سر شیب گور می‌برد.)

ولی در سایر گزینه‌ها، «را» علامت فک اضافه (مضاف‌الیه) است.

یکی را اجل: اجل یکی

طمع را دهان: دهان طمع

اولوالعزم را تن: تن اولوالعزم

(پایان فارسی (۳)، صفحه‌های ۱۸۵ و ۱۸۶)

۱۷. گزینه‌ی «۳»

مفهوم بیت گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» این است که انسان عاشق، عاقل نیست و گوش شنوایی برای نصیحت شنیدن و دست‌کشیدن از معشوق ندارد. درحالی‌که بیت گزینه‌ی «۳»، شنیدن نصایح و عمل کردن به آن‌ها را عامل پیروزی و سعادت می‌داند.

(ادبیات فارسی (۳)، ترکیبی)

۱۸. گزینه‌ی «۲»

بیت گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»، به این مفهوم اشاره دارند که کسی که شأن و منزلت بالایی دارد، حتی اگر در جای پستی قرار بگیرد، از شأن و منزلتش کاسته نمی‌شود و بالعکس.

(ادبیات فارسی (۲)، صفحه‌ی ۱۷۵)

۱۹. گزینه‌ی «۱»

ابیات گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴»، اشاره به «ازلی بودن» عشق عاشق نسبت به محبوب خویش دارند. درحالی‌که بیت گزینه‌ی «۱» می‌گوید: عاشق از همه‌ی عالم بی‌خبر است و تنها به معشوق خویش توجه دارد.

(ادبیات فارسی (۳)، ترکیبی)

کنکور سراسری ۹۱

کانون فرهنگی آموزش

پاسخ‌های تشریحی
